

Učinak mjera politika na povećanje udjela mladih u zaposlenosti

Izvršni sažetak

Uvod

Stope nezaposlenosti mladih u Europi dramatično su visoke; u 2011. u Europskoj uniji bilo je nezaposleno oko 5,5 milijuna mladih ljudi. Ovo odgovara stopi nezaposlenosti od 21.4%, i ta stopa nastavlja rasti, dostigavši razinu od 22% u prvoj polovini 2012. I dok se situacija među državama članicama iznimno razlikuje, u brojnim su se europskim državama stope nezaposlenosti od početka recesije udvostručile ili utrostručile. Danas Europa zapošljava 3,4 milijuna manje mladih nego u 2007., čime nezaposlenost mladih postaje jedan od najvećih izazova s kojima se kontinent danas suočava.

Zbog toga su brojne europske države članice poduzele radnje usmjerene na promicanje većeg sudjelovanja u zaposlenosti ove dobne skupine. Provele su politike zapošljavanja mladih koje su mladima olakšale prijelaz iz sustava obrazovanja u svijet rada te se pozabavile različitim problemima kao što su rano napuštanje školovanja, prijelaz iz škole u svijet rada i zapošljivost. No koliko su takve politike djelotvorne? Koje su njihove prednosti i njihove slabosti i koje ih odlike čine djelotvornim politikama u području nezaposlenosti mladih.

Ovo izvješće bavi se postojećim dokazima djelotvornosti 25 politika koje su usredotočene na rješavanje problema nezaposlenosti mladih u odabranom broju zemalja (AT, FI, FR, HU, IE, IT, ES, SE, UK) te ove informacije nadopunjuje razgovorima sa stručnjacima. Cilj mu je ocijeniti u kojoj su mjeri odabrane mjere bile uspješne te analizirati njihove rezultate, ishode i širi utjecaj.

U vremena sve veće potražnje za odgovornim javnim politikama i štedljivim državnim proračunima vrednovanje politika mora postati dio procesa donošenja istih. Ova studija daje vrijedne temelje za raspravu o načinima suočavanja s velikim izazovima rasta nezaposlenosti mladih u Europi.

Politički kontekst

Europska komisija inicijalno je na izazov rasta nezaposlenosti mladih reagirala usmjeravanjem svojih napora na „Mladi u pokretu”, ključnu inicijativu EU 2020, kojoj je cilj „osloboditi cjelokupan potencijal mladih” kvalitetnim obrazovanjem i osposobljavanjem, uspješnom integracijom u tržište rada i veću mobilnost. Istodobno Europa 2020 integrirala je smjernice gospodarskih politika i politika zapošljavanja, koje su objavljene u lipnju 2010., naglašavajući kako bi države članice i socijalni partneri trebali pokrenuti „sheme za pomoć diplomantima u pronalaženju prvog zaposlenja ili pronalaženju prilika za daljnje obrazovanje i usavršavanje, uključujući naukovanja, te brže reagirati kada mladi ostanu bez posla”. U 2011. prijedlog Inicijative za prilike za mlade potvrdio je relevantnost učenja od zemalja koje imaju dobre rezultate.

U 2012. paket mjera zapošljavanja „Prema rastu bogatom radnim mjestima” potvrdio je važnost smanjivanja nezaposlenosti mladih. Predloženo je i bolje korištenje Europskog socijalnog fonda u sljedećem programskom razdoblju (2014.– 2020.) kako bi se ovaj problem rješavao npr. garancijama za mlade.

Brojne države članice provele su politike koje u određenom trenutku interveniraju u put mlade osobe prema zaposlenju: nekim mjerama pokušalo se spriječiti rano napuštanje sustava obrazovanja, dok su druge pokušavale reintegrirati osobe koje su rano napustile sustav obrazovanja. Drugim politikama pokušao se olakšati prijelaz iz sustava obrazovanja u svijet rada, dok se nekim intervencijama pokušavala povećati zapošljivost mladih. Neke politike imale su cilj ukloniti tvrdokorne zapreke s kojima se suočavaju mladi općenito ili oni s posebnim potrebama.

Osnovni pokazatelji

Ova studija pokazala je kako su države članice provele paket različitih politika u borbi protiv nezaposlenosti mladih. To naglašava činjenicu da mladi nisu homogena skupina te da su potrebne prilagođene intervencije politika usmjerene na specifične potrebe i specifične faze života mlade osobe. Utvrđene su prednosti i slabosti različitih vrsta intervencija na putu do zaposlenja.

Pokazalo se kako u većini država EU-a izostaju rigorozna vrednovanja takvih politika, premda se „kulture vrednovanja” razlikuju među državama članicama. Oko polovine analiziranih mjera nisu imale kvantitativne izlazne ciljeve, kao što je broj polaznika programa. Tek su u svakoj trećoj mjeri bili navedeni mjerljivi ciljevi vezani za namjeravane ishode, kao što je postotak polaznika koji su reintegrirani u tržište rada. Ovo ocjenu uspjeha i učinkovitosti čini iznimno teškom, posebno iz komparativne metaperspektive.

Međutim, kombinacijom dokaza iz postojećih vrednovanja, dokumenata politika i administrativnih podataka s ulaznim informacijama iz razgovora s dionicima ova evaluacijska studija tvrdi da su analizirane mjere zapošljavanja mladih bile relativno uspješne. Kod samo tri mjere nije bilo moguće uključiti ciljni broj škola ili polaznika. Potvrđeno je i kako politike u pravilu mogu zainteresirati željenu ciljnu skupinu; kod samo dvije od 19 mjera za koje su bile dostupne informacije isto nije bilo moguće ostvariti u cijelosti. Analizom proširenom izvan ciljnih ishoda potvrđeno je kako je većina politika ostvarila svoje ciljeve i ishode kada je bio dostupan dostatan broj podataka. Samo kod manjeg dijela mjera politika nije bilo moguće ostvariti ishode planirane za sudionike ili su planovi ostvareni samo djelomično.

Bilo je dostupno jako malo dokaza o globalnom utjecaju provedenih mjera, npr. o utjecaju politike na nezaposlenost mladih ili socijalnu isključenost. S obzirom da se većina mjera nije primjenjivala na široj ciljnoj populaciji te s obzirom na utjecaj drugih čimbenika, kao što je makroekonomski kontekst, nije bilo moguće pripremiti ocjenu globalnoga utjecaja analiziranih politika.

Političke smjernice

1. Kod uspješnih mjera politika navode se njihove ciljne skupine te pronalaze inovativni načini ostvarivanja kontakta s njima, npr. izgradnjom dobre reputacije ili stvaranjem pozitivnog „brenda” mjere ili suradnjom s društvenim skupinama relevantnim za skupine s kojima se kontakt teško ostvaruje.

2. Važno je napomenuti kako se mladi razlikuju u razinama pripremljenosti za tržište rada te kako se politikama pokušava odgovoriti na niz bilo sitnih bilo složenih potreba.

3. Provedbe politika oslanjanju se na odgovarajuće kadrove, koji moraju biti osposobljeni i imati odgovarajuću potporu.

4. Mlade bi trebalo uputiti na dugoročno održiv put, npr. dajući im potrebne vještine i stabilno zaposlenje umjesto nekvalitetnih brzih rješenja.

5. Uspješne politike nude kvalitetne savjete glede odabira karijera te sveobuhvatno holističko vodstvo.

6. Mjere zapošljavanja mladih trebale bi biti usmjerene na klijenta, a ne na pružatelja usluga, npr. osnivanjem usluga sve na jednom mjestu za mlade ili bi mentori trebali nuditi savjete prilagođene prilikama mlade osobe.

7. Međuagencijska suradnja i uključivanje svih dionika mogu biti isplativ način provedbe politika, kada su točno navedene pojedinačne uloge i odgovornosti različitih dionika.

8. Mjere kojima je cilj povećavanje zapošljivosti mladih trebalo bi usmjeriti na potrebe tržišta rada te osigurati njihovo prihvaćanje od poslodavaca i njihovih predstavnika.

9. Nezaposlenost mladih zahtijeva fleksibilne odgovore koji trebaju biti prilagođeni gospodarskim ciklusima, dok je socijalna isključenost strukturni problem kojim se potrebno sustavno baviti.

10. Za informiranje razvijanja i donošenja politika trebalo bi koristiti strogu kontrolu i vrednovanje.

Usporedbama i analizama strogih vrednovanja iz metaperspektive države članice i EU mogu identificirati najbolje prakse, unaprijediti zapošljivost i sudjelovanje mladih na tržištu rada te u konačnici osloboditi potencijal svake mlade osobe.

Dodatne informacije

Cjelovito izvješće Učinak mjera politika na povećanje udjela mladih u zaposlenosti dostupno je na <http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef1260.htm>.

Za više informacija molimo obratite se Massimilianu Mascheriniju, voditelju istraživanja, na mam@eurofound.europa.eu.